

Regelbunden tillsyn i Smulebergsskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–5

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Tibro kommun och besökt Smulebergsskolan den 20 januari 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn](http://www.skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn)).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 28 augusti 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Smulebergsskolan dels den information som samlats in under besöket. I Smulebergsskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Smulebergsskolan

Smulebergsskolan	Antal elever
Förskoleklass	45
Grundskola	218

Källa: Rektorn i Smulebergsskolan

Smulebergsskolan är vackert belägen i centrala Tibro med närhet till Tidän och skogsområden. Smulebergsskolan hör till samma skolområde som Ransbergs skola. Dessa två skolor ingick i ett gemensamt rektorsområde fram till och med höstterminens start 2008 men utgör sedan dess var sitt rektorsområde.

I skolans lokaler bedrivs också skolbarnsomsorg. Denna verksamhet bedöms i en separat verksamhetsrapport och berörs inte av denna skolrapport.

Smulebergsskolan är organiserad i två spår med förskoleklass och årskurserna 1–5 i varje spår. Personalen arbetar i arbetslag. Spåren inryms i olika byggnader och ån Tidän rinner mellan dem.

Efter årskurs 5 fortsätter eleverna sin skolgång i Nyboskolan som är kommunens enda skola för årskurserna 6–9.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Måluppfyllelse i årskurs 5

	Smulebergsskolan					Riket
	2004	2005	2006	2007	2008	2008
Andel (%) som ej nått målen i samtliga ämnen	.	.	.	.	.	.

Källa: Skolans rektor

. = Uppgift saknas

Kommentar och bedömning:

Eleverna testas kontinuerligt i ämnena svenska och matematik samt med hjälp av nationella ämnesprov, då även i engelska, i årskurs 5. Resultaten vid nationella ämnesprov i årskurs 5 åren 2004 – 2008 visar att en majoritet av eleverna når kravnivån för samtliga delprov.

En samlad bild av elevernas resultat i samtliga ämnen i förhållande till kursplanernas mål att uppnå i årskurs 5 saknas dock. Se avsnitt 1.2.1 i denna rapport. Eftersom skolan inte gör någon uppföljning av i vilken mån eleverna når mål att uppnå i årskurs 5 i samtliga ämnen kan Skolinspektionen inte bedöma måluppfyllelsen avseende kunskapsresultaten.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Lärarna ska, enligt läroplanen, utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. För varje ämne finns en kursplan. I kursplanen anges de mål som undervisningen ska sträva mot, och de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och nionde skolåret. I kursplanerna för ämnena matematik, svenska och svenska som andra språk anges även de mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret.

Vid Smulebergsskolan följs elevernas kunskapsutveckling kontinuerligt upp i matematik och svenska genom olika diagnostiska tester. I årskurserna 1–5 dokumenteras inte elevernas kunskapsresultat i andra ämnen än engelska, matematik och svenska. Vidare genomförs nationella ämnesprov i årskurs 5. Dessa prov genomförs i ämnena engelska, matematik och svenska/svenska som andra språk. Resultaten vid nationella ämnesprov är kända hos lärare som undervisar eleverna i tidigare årskurser och används som ett redskap i skolans utvecklingsarbete. Vid samtal med lärare, rektorn och elever framkommer att lärarna inte gör uppföljningar och utvärderingar av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Mot bakgrund av att Smulebergsskolan inte följer upp och utvärderar elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen saknas viktiga underlag för att på individnivå eller på skolnivå styra resurser till de områden där de behövs bäst eller för att genomföra förbättringar av undervisningen. Den uppföljning och utvärdering som lärarna ska göra av varje elevs kunskapsutveckling är en förutsättning för att såväl enskilda elevers, klassers samt skolans samlade resultat ska kunna utvärderas och följas upp och riktade insatser vidtagas vid behov. Se vidare avsnitt 3.4 i denna rapport under Kvalitetsarbete. Skolinspektionen vill dessutom påpeka att från och med 1 juli 2008 har grundskoleförordningens krav på den individuella utvecklingsplanen (IUP) skärpts så att den ska innehålla omdömen om elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Skolinspektionen bedömer att lärarna måste följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare minst en gång varje termin samtala om hur elevernas kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Mot bakgrund av Skolinspektionens bedömning i avsnittet 1.2.1, att lärarna inte följer upp och utvärderar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen, ställer sig Skolinspektionen tveksam till om lärarna har underlag för att kunna genomföra utvecklingssamtal utifrån den enskilde elevens kunskapsutveckling.

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtal.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska lärarna vid utvecklingssamtal i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Planen ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne som eleven får undervisning i. Inspektionen visar att alla elever vid Smulebergsskolan har individuella utvecklingsplaner (IUP). Eleverna har god kännedom om dessa. I några av de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av är kopplingen till nationella mål otydlig. Till exempel anges som mål att eleven ska "vara noggrann vid läsläsning eller koncentrera sig direkt på arbetet". Vidare innehåller de individuella utvecklingsplanerna ingen bedömning av elevernas kunskapsutveckling i varje ämne. De individuella utvecklingsplaner inspektörerna fått del av omfattar endast ämnena svenska, matematik och engelska samt ett dokument där målet anger kunskapsutveckling/social utveckling/ansvar/ nutidsmål/ framtidsplan. Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplanerna måste utvecklas för att beskriva elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen samt för att på ett mer utförligt sätt omfatta kursplanernas kunskapsmål. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen.

6 (13)

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt skollagen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Smulebergsskolan har rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilda stödåtgärder i svenska, engelska och matematik. Elever i behov av särskilda stödåtgärder i skolans övriga ämnen får sällan detta stöd. Intervjuer med elevhälso-team och lärare visar också att det vid Smulebergsskolan finns elever i behov av studiehandledning på modersmålet men som inte får detta. Enligt grundskoleförordningen ska en elev ges studiehandledning på modersmålet om eleven behöver det. Skolinspektionens bedömning är att skolan inte erbjuder eleverna det särskilda stöd i samtliga ämnen som de har rätt till samt att Smulebergsskolan inte erbjuder studiehandledning på modersmålet till elever som behöver detta.

8 (13)

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Efter den 1 januari finns bestämmelserna i två lagar dels i 14 a kap. skollagen angående kränkande behandling, dels i den nya diskrimineringslagen (2008:567) angående diskriminering. Diskrimineringsombudsmannen (DO) ansvarar för tillsyn av diskrimineringslagen.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom varje särskild verksamhet och varje år upprättas en årlig plan mot kränkande behandling. Denna plan ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och för-

hindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska också innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder man avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Det finns inget som hindrar att verksamheten respektive skolan för samman den årliga planen mot kränkande behandling med den likabehandlingsplan, som ska upprättas enligt diskrimineringslagen, till ett dokument.

Barn och elever vid den verksamhet för vilken planen gäller ska enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling medverka vid upprättandet, uppföljningen och översynen av den årliga planen mot kränkande behandling enligt skollagen.

Likabehandlingsplaner har utarbetats för skolor i Tibro kommun, dessa planer kan inte anses motsvara de krav som ställs i skollagen angående plan mot kränkande behandling. Skolinspektionen vill särskilt framhålla att varje verksamhet ska ha en egen plan mot kränkande behandling samt att dessa planer ska innehålla en specifik redovisning av verksamhetens behov, utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. I Tibro kommuns likabehandlingsplan finns ej heller någon redogörelse för hur eleverna har medverkat i utformningen av och arbetet med likabehandlingsplanen.

Skolinspektionen bedömer att Smulebergsskolan måste ta fram en årlig plan mot kränkande behandling som uppfyller de krav som ställs på sådana planer enligt författningarna och i medverkan av barn och elever.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

10 (13)

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk om det behövs anordnas för de elever som är berättigade till det enligt förordningen. Undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas i stället för undervisning i svenska.

Av intervjuerna med lärare och rektorn framkommer att undervisningen i svenska som andraspråk ges som stöd inom ämnet svenska och att det saknas kompetens bland lärarna att undervisa i ämnet. Kursplanen för svenska som andraspråk är inte styrande för undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen inte uppfyller grundskoleförordningens krav att svenska som andraspråk ska anordnas för berörda elever i stället för undervisning i svenska.

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar**Bedömningspunkter****3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iaktas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete**Bedömningspunkter****3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen (Lpo 94, avsnitt 1) måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och värderas och att nya metoder prövas och utveck-

las. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som det omgivande samhället.

Enligt grundskoleförordningen ska det för genomförandet av de fastställda målen för utbildningen finnas en arbetsplan. Arbetsplanen ska utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare.

Smulebergsskolan saknar ett systematiskt kartläggningsarbete avseende skolans förutsättningar. Därmed saknar skolan en tydlig koppling mellan förutsättningarna och det arbete som ska genomföras i verksamheten. Som nämndes i avsnittet 1.2.1 genomför inte skolans lärare, på ett systematiskt sätt, någon uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i årskurserna 1–5. Skolan saknar därmed underlag för att utvärdera kunskapsresultaten på skolnivå avseende bland annat årskurs 5. Därigenom saknar skolan underlag för att skapa en förståelse för varför resultaten ser ut som de gör på skolnivå samt att vid behov kunna vidta riktade åtgärder.

En förutsättning för att rektorn ska kunna fullfölja sitt ansvar med att följa upp och utvärdera skolans samlade resultat i årskurs 5 är att lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen på individnivå och klassnivå. Det är därför av vikt att rektorn efterfrågar uppföljningar och utvärderingar av kunskapsresultaten på individ och klassnivå. Vid Smulebergsskolan sker inte detta i tillräcklig utsträckning.

Skolinspektionen bedömer att skolan bör utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete så att sambanden mellan förutsättningarna, arbetet i verksamheten och måluppfyllelsen i samtliga ämnen analyseras.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Arbetet med kvalitetsredovisning ska främja skolornas kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Kvalitetsredovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Förordningen ställer krav på att elever, lärare och övrig personal ska medverka i utarbetandet och att

elevernas föräldrar ska ges möjlighet att delta.

Smulebergsskolan har upprättat en gemensam kvalitetsredovisning avseende läsåret 2007/08 för skolområdet Ransberg - Smuleberg. De olika skolorna kan inte urskiljas i kvalitetsredovisningen vilket innebär att förordningens krav om att en kvalitetsredovisning ska upprättas för varje skola inte uppfylls. Vidare saknas i kvalitetsredovisningen för 2008 redovisning och uppföljning av kunskapsresultaten i relation till nationella mål att uppnå i årskurs 5 i olika ämnen.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste utveckla innehållet i kvalitetsredovisningen så att den tydligare redovisar kunskapsresultat i årskurs 5 i de ämnen eleverna undervisas i. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2009-04-29 Göteborg

Marie Karlsson

Helén Svelid